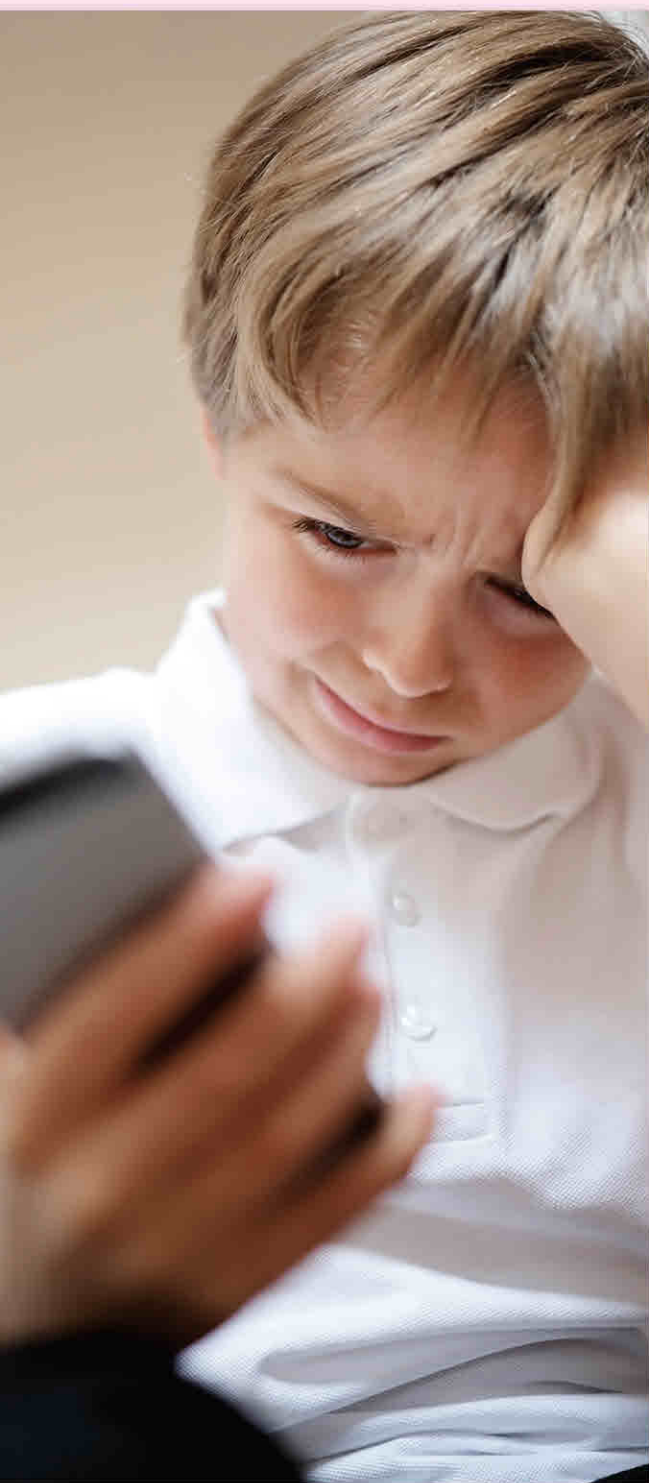




Tot het einde van de vorige eeuw werd veiligheid gezien als een taak van de overheid. Nationaal en internationaal is deze filosofie de laatste 25 jaar veranderd. Burgers, ondernemingen en organisaties zijn hier nu medeverantwoordelijk voor geworden. Veiligheid binnen een schoolsysteem, is iets waar Leerkrachten, ouders en kinderen een rol in hebben, maar waar volgens de Rijksoverheid de school het initiatief in moet nemen (Veiligheid op school, 2015).

De Overheid definieert sociale veiligheid op school als een plaats, waar een prettige sfeer heerst en waarbij ongepast gedrag, intimidatie en agressie worden voorkomen. De veiligheid is belangrijk voor een kind en jongeren om te mogen ontdekken waar grenzen liggen, om fouten te maken, om te leren verantwoordelijkheid te nemen en daarop te worden aangesproken.



Volgens de PO-raad hebben scholen steeds meer te maken met digitaal ongewenst gedrag, digitaal pesten, agressie, discriminatie, seksueel grensoverschrijdend gedrag, kindermishandeling en huiselijk geweld, radicalisering en antisemitisme. Preventief kan hieraan gewerkt worden door een veiligheidsplan op te stellen, waardoor ongewenst gedrag op tijd gesignaleerd wordt.

Om de school als systeem veilig te maken, en agressie tegen te gaan, zal de school een duidelijke structuur moeten bieden en niet bang moeten zijn om in te grijpen. Door duidelijkheid te bieden over regels en straffen, zullen niet alleen de leerlingen zich veilig voelen, maar ook de leraren en de ouders zullen tevreden zijn.

Een belangrijke taak voor de school is om dit systeem gezond te houden. De betrokkenheid van de leerlingen kan hier een goed instrument voor zijn. Daarnaast is het een goed middel om ouders te betrekken bij de activiteiten die op school plaatsvinden. Hierdoor worden problemen sneller gesignaleerd en kan ongewenst gedrag of agressie voorkomen worden. Met name op het gebied van pestgedrag is samenwerking met de ouders de enige manier om hier grip op te krijgen.

Ongewenst gedrag

Internationaal gezien ligt het percentage Nederlandse jongeren dat structureel ongewenst gedrag vertoont onder het gemiddelde. Maar digitaal ongewenst gedrag komt volgens de Rijksoverheid juist steeds vaker voor. Digitaal pesten vertoont veel gelijkenissen met traditioneel pesten, maar de dreiging vindt dan niet meer alleen plaats op het schoolplein, maar dringt door tot in de slaapkamer van de leerling. Chats en beeldmateriaal blijven voor altijd online en iedereen kan meedoen. Meelopers kunnen thuisblijven en toch het gevoel hebben dat ze erbij horen. Pesten kan het gevoel van sociale veiligheid enorm aantasten, niet alleen bij degene die gepest wordt, maar ook bij de rest van de klas. Een andere oplossingsgerichte manier om pesten en agressie tegen te gaan, is aandacht schenken aan de groepsdynamische processen in de klas. Door in te grijpen in de groepsdynamiek, kan de leraar de veiligheid binnen de klas versterken.

Agressie

Naast de aandacht voor kinderen die het doelwit zijn van ongewenst gedrag, moet de school ook optreden tegen agressief gedrag. Dit kan verbaal geweld zijn, zoals uitschelden of de ander opzettelijk kwetsen. Het kan ook fysiek geweld zijn, gericht op een leerling of leraar. In enkele gevallen gebeurt het door ouders tegen de leraar/docent. Voor de leraar/docent is het ook belangrijk om zich veilig te voelen. De school moet hier duidelijk beleid op voeren en de leraren hierin ondersteunen. Uit een eerder onderzoek van de Radboud Universiteit blijkt, dat er bij 81% van de scholen in het primair onderwijs, aandacht is voor sociaal cognitieve ondersteuning van docenten.

65% Besteedt aandacht aan regels en het omgaan met incidenten en maar 57% van de scholen maakt gebruik van een veiligheidsprotocol en een incidentenregistratiesysteem. Verder komt in dit onderzoek naar voren dat 60% van de scholen aandacht besteedt aan bekendheid van schoolregels bij leerlingen en ouders, lessen over agressie en geweld, en afspraken over veilig internetgebruik.

Radicalisering

Voor scholen die te maken hebben met radicalisering zijn er verschillende programma's ontwikkeld om het te signaleren en aan te pakken. Het is de taak van de school om de jongeren de veiligheid te bieden om zichzelf te durven uiten. Als een jongere radicaliseert en zich afkeert van de maatschappij, dan moet de leraar weten hoe hij hiermee om moet gaan, om veiligheid te kunnen bieden aan de klas, de school en uiteindelijk de samenleving.

De leraar/docent is verantwoordelijk voor de veiligheid van leerlingen en moet dus ingrijpen als er sprake is van een onveilige situatie. Hierbij is het belangrijk dat duidelijk is wat de leraar wel en niet mag doen. Fysiek ingrijpen mag alleen als er sprake is van verdediging van zichzelf of een ander. Daarom is het belangrijk dat iedere school hier een goed beleid en protocol voor heeft, zodat de leraar weet hoe en wanneer hij moet ingrijpen. Afspraken hierover moeten worden vermeld in een veiligheidsplan, met daarin de individuele en gezamenlijke verantwoordelijkheden, de schoolregels en sancties. De schoolregels moeten in iedere klas besproken worden en er moet duidelijk gemaakt worden wat de consequenties zijn van het overtreden van de regels. Voor alle kinderen en alle leraren moeten deze regels eenduidig en duidelijk zijn. De school zal hier de leiding in moeten nemen want uiteindelijk is het de school die verantwoordelijk is voor de veiligheid van de kinderen en personeel.

Het thema sociale veiligheid moet hoog op de agenda blijven, dit helpt het voorkomen van incidenten. En Sociale veiligheid gaat over veel meer dingen dan alleen pesten: Het gaat erom dat leerlingen het gevoel hebben om erbij te horen, dat er geen sociale uitsluiting is op school. Alleen al het bespreekbaar maken van ongewenst gedrag is voor veel leraren/docenten een grote uitdaging. De school, ouders, jeugdhulp en gemeenten spelen hierbij een belangrijke rol. Een op maat gemaakt sociaal veiligheidsbeleid is hiervoor de noodzakelijke basis.

Wettelijk Kader

De Nederlandse overheid heeft op 4 juni 2015 de wet 'Veiligheid op School' aangenomen. In deze wet zijn verplichtingen opgenomen zoals:

- een sociaal veiligheidsbeleid te voeren;
- een 'Actieplan sociale veiligheid';
- een 'Veiligheids (pest)protocol';
- het aanpakken van cybermisdragingen(pesten);
- het aanstellen van een persoon die het (anti-pest) veiligheidsbeleid coördineert en die als vast aanspreekpunt fungeert.
- Het jaarlijks monitoren van het veiligheidsbeleid.
- De monitoring moet een actueel en representatief beeld geven waarin ook het welbevinden van de leerlingen, ouders en personeel moet worden meegenomen, en waarmee elke school de sociale veiligheid periodiek in kaart kan brengen. Hierdoor blijft de school op de hoogte van wat er leeft onder de leerlingen en het personeel op het gebied van pesten en geweld.



Hulp nodig bij het maken van het school veiligheidsbeleid? Wij kunnen goed begrijpen dat het maken van het beleid veel werk is.

Neem dan gerust contact met ons op, want wij kunnen u hierin bijstaan, zodat u een goed uitvoerbaar en op uw maat levend beleid in uw school heeft.

Ons telefoonnummer 0346-550655

Of via contact@stichtingveiligonderwijs.nl

Els Hendrikse, directeur